

क्रियांपुत्रोत्पादिकां ॥ २७ ॥ धर्मसंहिताधर्ममयी ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ मृगाभिशापात् मृगरूपस्य मुनेः शापात् नष्टं असद्रूपं जातं जननं स्त्रीसंगाख्यं रतिकर्मयते उपहतं यथामृगस्य तथैवांतरामैथुनं ममापि मरणप्राप्तिनिश्चयान्तुच्छीबत्वात् ॥ ३१ ॥ धर्मदर्शने धर्मशास्त्रे उक्ता इति शेषः बंधुदायादाः रिक्थहराः अबंधुदायादास्तदन्ये ॥ ३२ ॥ षड्वायानाह स्वयं जातः ऊढायां वोढुः सकाशाज्जातः १ तस्यामेवोत्तमानुपहाज्जातः प्रणीतः २ परिक्रीतः रेतोमूल्यदानेन तस्यामेव जनितः ३ पौनर्भवः पूर्वमन्येन ऊढापश्चादन्येन तस्यां द्वितीयतो जातो धर्मतो यद्यपि पूर्वस्य क्षेत्रजस्तथापि तस्यापि परिणेतृत्वात्तदीय एव ४ कानीनः विवाहात्पागेव अस्यां योजायते पुत्रः समे पुत्रो भविष्यतीति समयबंधेन यादीयते तस्यामुत्पन्नः ५ स्वैरिण्यामप्युढायामेवानीचाज्जातः कुंडनामा ६ एतेष्वप्युच्यते चतुर्थो औरसौ पंचमो व्यवहितौ रसः इतरे क्षेत्रजास्तथः

आत्मनो मृगशापेन जानन्नपहतां क्रियां ॥ सोऽब्रवीद्विजने कुंतीं धर्मपत्नीं यशस्विनीं ॥ अपत्योत्पादने यत्नमापदित्वं समर्थय ॥ २७ ॥ अपत्यं नाम लोकेषु प्रतिष्ठाधर्मसंहिता ॥ इति कुंतिविदुर्धीराः शाश्वतं धर्मवादिनः ॥ २८ ॥ इष्टं दत्तं तपस्तप्तं नियमश्च स्वनुष्ठितः ॥ सर्वमेवानपत्यस्य न पावनमिहोच्यते ॥ २९ ॥ सोऽहमेवं विदित्वैतत्पश्यामि शुचिस्मिते ॥ अनपत्यः शुभाँल्लोकान्न प्राप्स्यामीति चिंतयन् ॥ ३० ॥ मृगाभिशापान्नष्टं मे जननं त्यक्तुं तात्मनः ॥ नृशंसकारिणो भीरुयथैवोपहतं पुरा ॥ ३१ ॥ इमे वै बंधुदायादाः षट्पुत्रा धर्मदर्शने ॥ षडेवा बंधुदायादाः पुत्रास्ता ऊढृणु मे पृथे ॥ ३२ ॥ स्वयं जातः प्रणीतश्च परिक्रीतश्च यः सुतः ॥ पौनर्भवश्च कानीनः स्वैरिण्यां यश्च जायते ॥ ३३ ॥ दत्तः क्रीतः कृत्रिमश्च उपगच्छेत्स्वयंचयः ॥ सहोढो ज्ञातिरेताश्च हीनयोनिधृतश्च यः ॥ ३४ ॥ पूर्वपूर्वतमाभावं मत्वा लिप्सेत वै सुतं ॥ उत्तमाद्देवरात्पुंसः कांक्षंते पुत्रमापदि ॥ ३५ ॥ अपत्यं धर्मफलदं श्रेष्ठं विदंति मानवाः ॥ आत्मशुक्रादपि पृथे मनुः स्वायं भुवोऽब्रवीत् ॥ ३६ ॥ तस्मात्प्रहेष्याम्यद्यत्वां हीनः प्रजननात्स्वयं ॥ ३७ ॥

॥ ३३ ॥ अथ षड्बंधुदायादाः दत्तः मातापितृभ्यां समर्पितः ॥ १ ॥ क्रीतः धनादिकं दत्त्वा गृहीतः ॥ २ ॥ कृत्रिमश्चेति चकारो भिन्नक्रमः क्रीतश्चेति संबंधः कृत्रिमः उक्तप्रकाराष्टकाभावेऽपि यः स्वयमुपगच्छेत् अहंतवपुत्रोऽस्मीत्युपेयास्तृतीयः ३ सहोढः यस्य मातागर्भवत्येव ऊढासचतुर्थः कर्णादिसदृशस्य कानीनस्याप्यत्रैवांतराभावः ज्ञातिरेता व्यवहितभावादेः पुत्रः पंचमः सर्वेषामेकपुत्राणां यद्येकोऽपि भवेत्सुतः सर्वे तेन पुत्रेण पुत्रिणो मनुरब्रवीदिति स्मृतेः साक्षाद्भ्रातुः पुत्रस्य औरसत्वाविशेषात् हीनयो नौ धृत उत्पादितः षष्ठः ६ ॥ ३४ ॥ प्रणीते विशेषमाह उत्तमादिति ॥ ३५ ॥ श्रेष्ठं पितुः कुलादपि यः प्रशस्यतमस्तज्जं श्रेष्ठमपत्यमिति सामानाधिकरण्यं श्रेष्ठादनन्यत्वादपत्यस्य ॥ ३६ ॥ प्रहेष्यामि गतिवद्विकर्मणो हि नो ते रूपं अद्येति क्षिप्रवचनसंयोगाद्भूत्वांशरंगगतोऽस्मि वर्धयामिवेति चार्थः ॥ ३७ ॥

* विवाहात्पागेव कन्यायां भवस्तस्यापि मातृद्वारकः परिणेतुः संबंधोऽस्ति